

Прочитання зразків малої прози Еріка-Емманюеля Шмітта на основі психоаналізу Франсуази Дольто

А. М. Веремйова

Independent Preparatory Academy Shenzhen, China

Paper received 28.01.18; Revised 02.02.18; Accepted for publication 05.02.18

<https://doi.org/10.31174/SEND-Ph2018-151VI44-16>

Анотація. У статті проаналізовано деякі зразки малої прози Еріка-Емманюеля Шмітта на основі психоаналізу Франсуази Дольто. Особлива увага приділена моментам із високим психологічним напруженням, межовим ситуаціям, що загрожують життю чи гідному існуванню дітей та підлітків, особливостям поведінки головних героїв оповідань, які досліджуються, розмірковуванням про життя, смерть, сутність людського існування. Доведено, що психоаналітична теорія Ф. Дольто легко накладається на оповідання Е.-Е. Шмітта, оскільки діти розглядаються саме з точки зору їх духовності та зрілості.

Ключові слова: Франсуаза Дольто, Ерік-Емманюель Шмітт, психоаналіз, мала проза, діти.

Франсуаза Дольто (1908-1988) – відомий французький дитячий психоаналітик. Незважаючи на те, що вона не заснувала власної школи психоаналізу, Ф. Дольто безперечно змінила образ та уявлення дорослих про дитину. Вона наголошує на тому, що батьки повинні дослухатися до слів, думки і бажань дитини. Попередній аналіз наукових праць продемонстрував, що попри те, що психоаналітик визнана своїми колегами [8; 9], вона стоїть осторонь у світі психоаналізу. В 70-х роках попереднього століття вона вперше в Європі почала вести по радіо серію передач, в яких як практикуючий психолог відповідала на питання радіослухачів. Всесвітню славу їй принесли книги “На стороні дитини” [5; 6], “Коли народжується дитина” [2; 3; 4], в яких відобразився її досвід роботи психологом [6, р. 156].

Метою статті є проаналізувати деякі найвідоміші оповідання Еріка-Емануеля Шмітта з точки зору психоаналізу Франсуази Дольто. **Матеріалом** для статті виступили оповідання “Оскар і Рожева Пані”, “Дитя Ноя”, “Мсьє Ібрагім і квіти Корану”, “Борець сумо, який ніяк не міг погладшати” Е.-Е. Шмітта. У роботі над статтею застосовувались психоаналітичний, зіставний, описово-аналітичний **методи**.

Франсуаза Дольто – одна з ключових фігур французького психоаналізу та дитячого психоаналізу зокрема. Вона зарекомендувала себе як виключно тонкий і обдарований клініцист, стала відомою завдяки введенню та концептуалізації поняття “несвідомого образу тіла” [6, р. 28], а також суспільно значущій роботі, яку вона вела в ім'я “Справи дітей”. Радіопередачі, книги, численні виступи та семінари, створення “Зеленого Дому”, керування експериментальною школою Новілля, участь в підготовці Конвенції Прав Дитини і багато іншого стали важливою частиною її спадщини, її внеску в те, щоб голос дитини міг бути почутий дорослими. У ході своєї багаторічної аналітичної практики, а також завдяки дитячим консультаціям у клініці Трюссо (1940-1978 рр.) і в центрі Етьєн Марсель (1962-1985 рр.), Ф.Дольто створить власний метод роботи з дітьми, приділяючи особливу увагу самому ранньому, “архаїчному”, періоду життя дитини, розглядаючи всі його життєві прояви – соматичку, комунікацію і афекти – як повідомлення, які необхідно розшифрувати і перевести у мову. Її теорія “несвідомого образу тіла” стане теоретичною спробою осмислити все те “неречеве” багатство тілесного досвіду, яке закладається з самого моменту народження дитини. Відповідно, цей образ тіла є живим і рухомим синтезом всіх емоційних і фізичних переживань дитини. Розглядаючи людську істоту, яка несе у собі притаманне тільки їй бажання жити, рости і

розвиватися, вона відстоює право на повагу до бажання кожного, навіть найменшої дитини, не маючи на увазі під цим задоволення всіх його прохань і сподівань. Відповідальне ставлення до себе і до оточуючих, на думку Дольто, закладається лише завдяки мові, відкритим до всякого питання спілкуванням, сенс якого в тому, щоб пояснити кожному новонародженому, що прийшов у цей світ, його устрій, його правила і його закони. Ф. Дольто постулює, що на кожному етапі психічного і фізичного дорослішання дитини є моменти, коли вона змушена зіткнутися з обмеженням свого бажання і з неможливістю його реалізації [6, р. 95]. Цей момент важкий і болісний для дитини, але саме тоді він відкриває, що культура і цивілізація накладає заборону не на бажання, а на неприйняття людським співтовариством - у перспективі колективного співжиття - способу його реалізації і пропонує напрацьовані століттями інші, сублімуючі способи його реалізації.

На відміну від багатьох спеціалістів, Франсуаза Дольто була вмілим популяризатором науки. Вона зробила психоаналіз доступним для розуміння кожного. Слід зазначити, що батьки деяких європейських сімей слідуєть рекомендаціям Франсуази Дольто, “наступаючи на горло власній батьківській інтуїції” [2].

У зв'язку із зазначеним вище, цікавою видається інтерпретація деяких відомих оповідань сучасного французького письменника і драматурга Еріка-Емманюеля Шмітта (1960 р.н.) з огляду на психоаналіз Ф. Дольто.

Прочитання оповідання “Оскар і Рожева Пані” (2002) на основі психоаналізу Ф. Дольто

Дія оповідання відбувається в лікарні, де знаходяться важко хворі діти. Стосовно госпіталізації дітей, Ф. Дольто наголошує на тому, що не варто драматизувати цю подію, оскільки діти в лікарні здебільшого почувуються добре. Якщо вони почувують себе трохи краще, в них з'являється компанія. “Лікарня – суперсимпатичне місце” [16, р. 7]. Оскару дійсно подобається в лікарні, адже у нього тут є друзі і кохана дівчина.

З боку батьків необхідно, щоб вони намагалися не пропускати свої заплановані візити. Дитині необхідно відчувати підтримку батьків. Навіть якщо дитина або батьки, або ті та інші, плачуть при цьому, не витримуючи напруги, варто продовжувати візити. Оскільки для дитини важливо бачити своїх батьків, навіть якщо вони в сльозах, ніж вважати себе покинутою [2, р. 140]. Треба віддати належне батькам Оскара, що не зважаючи на певні психологічні труднощі, вони здебільшого знаходять мужність навідувати свого сина.

Оскар починає свою розповідь з того, що зізнається Богу в тому, що він підпалив кота, собаку, будинок тощо, тобто зізнається в своїх провинах і, можливо, таким чином намагається пояснити сам собі за що йому дісталось терпіти тяжкі муки хвороби. Відчуття провини за свою хворобу переслідує його: “Я руйную віру у те, що медицина це прекрасно” [16, р. 9].

Бабця-Ружа пояснює Оскару, що смерть – це абсолютно нормальне явище, оскільки “ризик померти – це складова частина життя” [3, р. 65]. На жаль, ми беремо участь в житті, насправді не знаючи про нього багато, – і ми не знаємо нічого про те, що таке смерть [3, р. 27], а страх смерті – це, по суті, страх життя [3, р. 16].

З усіх персонажів оповідання тільки Бабця Ружа, дізнавшись про неминучу смерть Оскара, не відсторонилася від нього і адекватно сприйняла цю новину: “Не змінилася тільки Бабця-Ружа” [16, р. 9].

Саме вона заохотила хлопця до написання листів Богові. Відштовхуючись від методів лікування Франсуази Дольто, якщо виразити свої проблеми в письмовій формі, то цей факт сам по собі буде чудовою терапією. Головне для людини – бути почутим. Адже коли людина ясно формулює свої думки, в більшості випадків вона навіть сама здатна знайти відповіді на свої запитання [4, р. 7-8]. Оригінальність Ф. Дольто була в тому, що вона давала дітям можливість самим висловлюватися стосовно їх проблем [4, р. 162].

Говорячи про Бога, Ф. Дольто пропонує асоціювати його з любов'ю. Ні в якому разі неможна поєднувати Бога з покаранням. Адже Бог в очах віруючих – це абсолютне добро і розуміння людської природи. Оскар все ж таки не розуміє чому Бог допускає що люди хворіють і помирають. На це Бабця-Ружа йому відповідає: “Оскар, хвороба – як смерть. Це даність. Вона не є покаранням” [16, р. 63]. Якщо дитина прив'язує поняття смерті з покаранням, вона автоматично буде ототожнювати смерть зі злом. Адже, для дітей покарання є синонімом страждання, а страждання – це біль, біль – це зло.

За словами Ф. Дольто, людина не здатна передбачити смерть і не здатна її пізнати. Вона може її тільки прийняти [2, р. 113]. Якщо дитина заводить розмову про смерть, Ф. Дольто рекомендує батькам не надягати на себе маски всезнаючих, тим більше, що це не відповідає дійсності, а сказати дитині, що, коли життя людини закінчується і приходиться її час смерті, ця людина дізнається про речі, які ми, живі, ніколи не зрозуміємо, поки не настане саме наш останній час [2, р. 113].

Досить наївним з уст Оскара, але, зрештою, таким безпосереднім і дитячим, є порівняння Діда Мороза і Бога. На початку твору вони для нього подібні. На його думку, обидва являють собою запудрювання мізків. Але Бабця Ружа переконує Оскара написати Богові, хоча б тому, щоб не почуватися самотнім. “Не таким самотнім з кимось, хто не існує?” – не розуміє Оскар. “Примусь його існувати” – відповідає Бабця-Ружа. “Щоразу як ти віритимеш у нього, його існування ставитиме вірогіднішим... Якщо будеш наполегливим, він почне існувати у всій повноті і творитиме для тебе добро” [16, р.17].

Для Ф. Дольто немає особливої різниці у дитячому сприйнятті Діда Мороза і Бога. Оскільки це два абстрактні об'єкти, то й підхід до їхнього тлумачення має бути однаковим. Одного разу Ф. Дольто спитали чи варто дитині брехати про Діда Мороза, про мишку, яка забирає

молочні зуби і про інші вигадані дитячі персонажі, таким чином створюючи неправдиві міфи. Ф. Дольто наголошує на тому, що в таких міфах є зерно поезії життя і що не варто позбавляти дітей такої втіхи. Але і не треба заходити занадто далеко. Коли, врешті-решт, дитина дізнається про не існування Діда Мороза від шкільних товаришів, то батькам варто пояснити різницю між міфом і людиною. Можливо, Дід Мороз не існує фізично, але він існує в нашому серці. Але при цьому він настільки ж реальний, які і будь-яка людина. Більш того, його унікальність пролягає в тому, що будь-хто може на нього перетворюватися, забирати на себе його функції: переодягатися в традиційне вбрання, роздавати подарунки і дарувати таким чином веселий різдвяний настрій. Ф. Дольто наголошує на тому, що дитяча уява і поезія – це не легковажність та наївність, а в певній мірі прояв розуму [3, р. 95-96]. Оскар відзначається неабияким інтелектом, а особливо для свого віку. Його розумовий рівень набагато вищий за його фізичний розвиток.

Про дитину говорять багато, але з нею не говорять [3, р. 56]. Дати дитині, навіть дуже маленькій, можливість висловитися – це значить визнати в ній людину [1, р. 368]. Навіть цього не усвідомлюючи, Бабця-Ружа застосовує цей принцип і стає єдиною, хто знайшов ключ до серця Оскара.

У найскрутніший час, тільки Бог здатний допомогти, тому Бабця Ружа радить Оскару звернутися до нього і Бог одразу ж відповідає йому на всі його запитання. Коли батьки дізнаються про неминучу смерть Оскара, вони сприймають її дуже болісно. Вони не хочуть, щоб їх син бачив їх в такому стані. “Отоді я зрозумів, що мої батьки це двоє легкодумів. Гірше, двоє легкодухів, які й мене вважають легкодухом!” [17, р. 23]. Оскар проводив тест, говорячи слово “померти” різним людям і всі при цьому переводили розмову на іншу тему, всі окрім Бабці Ружі, яка була єдиною, хто сказав Оскару, що операція пройшла невдало [16, р. 14-15]. Головне завжди замовчується. Суспільство відсторонюється від дійсності за допомогою заспокійливих образів. Сказати правду – те ж саме, що зробити революцію [16, р. 45].

Можна сказати, що батьки до певної міри бояться Оскара, бо “дитина – це ахілесова п'ята дорослого: можливо, навіть той, хто на перший погляд здається сильним, боїться цієї правдивої істоти, яка здатна його обеззброїти” [3, р. 34] і тому що “в сім'ї діти знають все, особливо те, про що не говориться” [2, р. 27].

Ф. Дольто за час своєї лікарської практики намагалася одразу встановити хто страждає: батьки, або діти і кого треба лікувати [2, р. 123]. У цьому випадку страждали обидві сторони, а в ролі “лікаря” виступила Бабця-Ружа, яка знайшла консенсус і примирила батьків і дитину.

Прочитання оповідання “Дитя Ноя” (2003) на основі психоаналізу Франсуази Дольто

Досить прозорими є паралелі між теорією Ф. Дольто та сюжетом оповідання Е.-Е. Шмітта “Дитя Ноя”, в якому проблема стосунків батьків і дітей є однією з домінуючих.

Жозеф, як у випадку з Момо та Джуном, знаходить “духовного” батька отця Понса. Цей союз заради життя, який ще до того ж супроводжувався взаємною дружбаю і любов'ю. Саме отець Понс пояснив Жозефу, що таке бути євреєм. Завдяк отцю Понсу Жозеф навчився не

соромитись цього і навіть пишатися цим. Отець Понс стане взірцем для Жозефа на все його майбутнє життя.

Стосунки Жозефа з батьками не можна характеризувати як проблемні. Жозеф прекрасно ладнав з батьками до початку війни. Але війна їх розлучила: “Нитка обірвалася так, що я цього навіть не усвідомив: наступного дня пополуноді вони кудись пішли і більше не повернулися” [13, р. 27]. Родинний зв'язок обірвався. Це веде до стану фрустрації. До того ж усі зовнішні чинники підштовхують Жозефа до того, щоб він забув своє коріння. “Казатимеш, що твої батьки померли. Природною смертю” [13, р. 34]. Окрім того Жозефу забороняють спілкуватися мовою батьків. Що повністю відмежовує його від генетичного коріння і, як результат, призводить до заперечення самості головного героя.

До того ж у тексті згадується про те, що Жозеф не може контролювати сечовиділення уночі. І за те, що він не може це контролювати у нього виникає почуття провини. На думку Франсуази Дольто, це є фізіологічним проявом внутрішнього страху [1, р. 37]. Всеохоплююче почуття страху переповнює Жозефа. Він боїться, що нацисти його викриють, боїться померти, боїться бути євреєм. Проте завдяки отцю Понсу він поборов свій страх, навчився пишатися своїм генетичним спадком і віднайшов рідних батьків.

Прочитання оповідання “Мсьє Ібрагім і квіти Корану” (2001) на основі психоаналізу Франсуази Дольто

В оповіданні “Мсьє Ібрагім та квіти Корану”, проблема стосунків батьків і дітей є надзвичайно гострою. Момо не відчуває взагалі ніякої спорідненості зі своїм біологічним батьком.

Оскільки за Ф. Дольто, дитина – це наш посередник у спілкуванні з реальністю [3, р. 123], можна зробити висновок, що батько Момо не бажав сприйняти реальність такою, як вона є, а надавав перевагу вигаданій реальності у вигляді Пополя, ідеального сина. Цей конфлікт реального і вигаданого, а також неприйняття себе, як особистості реальним світом, неспроможність реалізуватися у професії і в сім'ї, відчуття провини перед батьками, які загинули під час II світової війни вірогідніше за все і спричинило самогубство батька Момо.

Ф. Дольто наголошує на тому, що дитині треба давати автономію починаючи з 7-9 років і не заважати їй в проявах незалежності і вільного вибору [2, р. 124]. Але з іншого боку надання автономії Момо від батька більше було схоже на ігнорування проблем дитини і сліпе потурання.

Треба зазначити, що біологічний батько хоча і не дав сину приклад для наслідування, натомість дав йому негативний приклад, що є не менш вагомим внеском у виховання дитини за Ф. Дольто. “Поважати дитину – це значить запропонувати модель поведінки і надати їй можливість не наслідувати її. У дитини немає іншого виходу у формуванні себе, окрім заперечення, і вона говорить “ні” [3, р. 85].

На щастя, Момо знайшов “духовного” батька в обличчі мсьє Ібрагіма. Це був взаємно корисний союз, який ще до того ж засновувався на взаємній дружбі і любові. Де не має дитинства там не має зрілості [2, р. 107]. Завдяки Мсьє Ібрагіму Момо почав розуміти до того не зрозумілий для нього світ дорослих.

У цей час Момо переживає період статевого дозрівання. Ризик першого любовного досвіду Ф. Дольто

розцінює, як помирання дитинства [4, р. 116]. Водночас, французький аналітик вважає, що бажання не є провинною, а є біологічною та психологічною потребою.

Підлітковий вік – це період, коли людина переживає своє друге народження [2, р. 27]. Справді, Момо немов би перероджується і перетворюється з єврея на араба. Наприкінці оповідання він змінює повністю своє світобачення і стає суфістом, як і мсьє Ібрагім, більш того, ніби починає жити його життям, адаптувавши його соціальну роль: “Для всіх я місцевий араб” [14, р. 86]. Намагаючись представити незахищеність, вразливість підлітка, представимо собі раків та лангустів, які міняють панцир: вони ховаються в ущелини скель на час, необхідний на формування нового панциря, який зможе їх захистити. Але якщо в цей момент, коли вони такі вразливі, на них хтось нападе та поранить їх, ця рана збережеться назавжди та панцир лише сховає рани, але не викине їх [2, р. 101]. Можна зробити невтішний висновок про те, що не дивлячись на досить оптимістичний кінець твору, рани нанесені Момо батьками залишили глибокий відбиток на його свідомості і вони ніколи остаточно не зникнуть і він буде завжди пам'ятати що йому довелося пережити.

Ф. Дольто наголошує на тому, що присутність матері під час виховання людини вкрай необхідна. Якщо її не має поряд, то це веде до психологічних травм. На нашу думку, відсутність матері у вихованні хлопця зумовило дещо споживацьке ставлення Момо до жінок.

Виходячи з думки Нейла, дитина, яка краде, таким чином намагається компенсувати брак любові до себе і показати, що вона нещаслива. “Тобто, мало того, що на мене наїжджають в школі і дома, я вчуся, готую, приношу продукти, мало того, що я живу один у величезній квартирі, так тепер треба було мене вважати крадієм! Що ж, коли мене запідозрили у крадіжці, то чому б і насправді не спробувати” [14, р. 6]. Тобто, вилікувати дитину від згубної звички можна лише любов'ю. Ф. Дольто здебільшого поділяє цю думку. Навіть не дивлячись на те, що дитина краде, вона повинна відчувати, що її люблять. Саме через любов дитина адаптується до законів дорослого життя [3, р. 83-84]. Це добре розуміє мсьє Ібрагім і не заперечує того, щоб Момо час від часу крав в нього, але, коли вони стають друзями, а потім коли мсьє Ібрагім усиновлює Момо, спостерігаємо той факт, що ця звичка зникає, оскільки її вилікували любов'ю і увагою.

Прочитання оповідання “Борець сумо, який ніяк не міг погладшати” (2009) на основі психоаналізу Франсуази Дольто

Джун заперечує свою самість подвійно: фізично і генетично. Джун страждає від хворобливої худоби та від алергії абсолютно на все. Він кидає навчання, йде з дому і продає нікому не потрібні сувеніри на вулиці. Семніцу, вчитель сумо, знаходить його на вулиці і повторює Джуну, що у нього прихований товстун.

Джун говорить усім, що він сирота. Він заперечує кровний зв'язок зі своїми батьками. Хоча водночас визнає, що йому бракує любові. Джун відкриває очі Джуна на корінь його проблеми.

“Так, ти знаходиш тисячі причин, щоб ухилитися від свого рішення. Насправді у тебе величезна сила волі, але це зла воля. А шкода, адже вгору і вниз веде одна і та ж дорога [12, р. 27]”.

“Ти зруйнував зв'язок з власною душею, виявився на штучному ґрунті, як зерно на бетоні. Без коріння ти не проростеш! [12, р. 38]” – повторює Семніцу.

Шляхом до віднайдення власної самоті стає медитація. Після медитації він віднаходить внутрішню рівновагу і відкривається до кохання. Він зовсім іншими очима дивиться на Рейко і закохується у неї.

Коли Рейко каже, що хоче мати родину і дітей, Джун лякається, адже він боїться бути не здатним до родинного життя. Він боїться створити таку ж родину, як і у нього. Але за допомогою Семніцу та після відкриття загадки хвороби матері та причини самогубства тата, він знаходить у собі сили стати чоловіком та батьком.

Отже, у ході роботи над статтею, ми прийшли до **висновку**, що психоаналіз Франсуази Дольто легко накладається на оповідання Е.-Е. Шмітта, оскільки сюжети цих творів стосуються недуг дітей, їх самосприйняття у напружених межових ситуаціях, самопізнання і поведінку дітей у яких досліджує психолог. Окрім того, досить схожою є тематика дитячої психології та взаємодії дорослих та дітей у ситуації лікування, розмов про життя та смерть, проходження важких переломних етапів їхнього життя. Психологічна схема персонажів оповідань “Оскар і Рожева Пані”, “Дитя Ноя”, “Мсьє Ібрагім та квіти Корану” та “Борець сумо, який ніяк не міг погладшати” базуються на принципі недостатності дитячої компетентності та дитинності сприйняття світу. Головні персонажі – діти та підлітки, які потребують дорослого наставника, щоб

пояснити явища дорослого світу. В оповіданнях “Мсьє Ібрагім та квіти Корану”, “Борець сумо, який ніяк не міг погладшати” наявний психологізм дитини, яка живе на самоті. В оповіданні цей рівень психологізму досягається завдяки іронії та сарказму. В оповіданнях “Оскар і Рожева Пані” зображується психологізм дитини, яка помирає. Загострений психологізм досягається завдяки загальній трагічності ситуації, тонкій іронії та самоіронії. В оповіданні “Дитя Ноя” зображується психологія дитини в умовах жорстокого політичного тиску – тиску війни. У кожному оповіданні наявний особливий дитячий психологізм, але всі ці види об'єднує те, що дитина або підліток знаходиться у межовій ситуації, яка загрожує життю, або гідному існуванню. За цих умов дитина поводить себе як доросла людина, а іноді навіть більш уміло адаптується та справляється з перешкодами, ніж дорослий. Згідно з принципами психоаналізу Франсуази Дольто смерть не повинна розцінюватися як покарання. Її треба сприймати як даність. Смерть не стає компонентом песимізму на противагу танатологічному наповненню літератури постмодернізму, смерть перестає жахати, сприймається як законмірне продовження життя, наповнюється езотеричним сенсом у класичному варіанті тлумачення найдавнішими релігіями. Дитяча уява і творчість – це своєрідний прояв інтелекту. Можна узагальнити, що діти у малій прозі Е.-Е. Шмітта розглядаються як рівні дорослим, оскільки за основу виміру у цих творах береться духовність.

REFERENCES

1. Dolto Françoise. De Sauverzac Jean-Francois/Francoise Dolto//Itinéraire d'une psychanalyste. – Aubier, 1993. – 421 p.
2. Dolto Françoise Lorsque l'enfant paraît/Francoise Dolto. – Edition du Seuil, 1977. – T.1–190 p.
3. Dolto Françoise Lorsque l'enfant paraît/Francoise Dolto. – Edition du Seuil, 1978. – T.2. – 209 p.
4. Dolto Françoise. Lorsque l'enfant paraît/Francoise Dolto. – Edition du Seuil, 1979. – T.3. – 201 p.
5. Dolto Fransuaza. Na storone rebenka/Fransuaza Dolto. – M.: U-Faktoria, 2003. – 355 p.
6. Dolto Fransuaza. Na storone rebenka/Fransuaza Dolto. – M.: U-Faktoria, 2004. – 298 p.
7. Hanina V. Vozhd krasnokozhyh made in France. Kritika podhoda k vospitaniiu Fransoizy Dolto/V. Hanina www.rebenok.com/info/earlydevelopment/othersystems/54928/.
8. Pleux Didier. *Génération Dolto*/Didier Pleux. P.: Odile Jacob, 2008. – 256 p.
9. Pleux Didier. *La Dérison pure : Dolto entre Freud et Pétaïn*/Didier Pleux. – Éditions Autrement, 2013, – 144 p. – Collection “Universités populaires et Cie”.
10. Schmitt E.-E. Borets sumo, kotorii nikak ne mog potolstet'/E.-E. Schmitt/Perevod s fr. D. Mudrolubovoi. – SPb.: Azbuka-klassika, 2010. – 160 p.
11. Schmitt E.-E. Dytia Noia/E.-E. Schmitt/Perevod s fr. O. Borysuk. – Lviv: Kal'varia, 2009. – 127 p.
12. Schmitt E.-E. Le sumo qui ne pouvait pas grossir/Eric-Emmanuel Schmitt. – P.: Albin Michel, 2009. – 53 p.
13. Schmitt E.-E. L'enfant de Noé/Eric-Emmanuel Schmitt. – P.: Albin Michel, 2004. – 95 p.
14. Schmitt E.-E. Monsieur Ibrahim et les fleurs du Coran/Eric-Emmanuel Schmitt. – P.: Albin Michel, 2001. – 86 p.
15. Schmitt E.-E. Msie Ibragim i tsvety Korana/E.-E. Schmitt/Perevod s fr. D. Mudrolubovoi. – SPb.: Azbuka-klassika, 2005. – 128 p.
16. Schmitt E.-E. Oscar et la Dame en rose/Eric-Emmanuel Schmitt. – P.: Albin Michel, 2002. – 100 p.
17. Schmitt E.-E. Oskar i Rozheva pani/E.-E. Schmitt/Perevod s fr. O. Borysuk. – K.: Kalvaria, 2002. – 96 p.

Interpretation of the narratives samples by Eric-Emmanuel Schmitt based on Françoise Dolto's psychoanalysis

A. M. Veremyova

Abstract. The article is devoted to analysis of the chosen narratives by Eric-Emmanuel Schmitt from the perspective of the Françoise Dolto's psychoanalysis. A special attention is drawn to the interpretation of the moments with high psychological tension or boundary situations endangering the children's and teenagers' lives or decent existence, peculiarities of behavior of main characters of the analyzed narratives, life, death, reflections about meaning of human life. It is concluded that the psychoanalytical theory by F. Dolto can be easily applied to the stories by E.-E. Schmitt, provided the children are considered from the point of view of their spirituality and maturity.

Keywords: Françoise Dolto, Eric-Emmanuel Schmitt, psychoanalysis, narratives, children.

Прочтение образцов малой прозы Эрика-Эмманюэля Шмитта на основе психоанализа Франсуазы Дольто

A. H. Veremyeva

Аннотация. В статье произведен анализ некоторых образцов малой прозы Эрика-Эмманюэля Шмитта на основе психоанализа Франсуазы Дольто. Особенное внимание уделено моментам с высоким психологическим напряжением, краеугольным ситуациям, угрожающим жизни или достойному существованию детей и подростков, особенностям поведения главных героев анализируемых рассказов, размышлениям о жизни, смерти, смысле человеческого существования. Доказано, что психоаналитическая теория Ф. Дольто легко накладывается на рассказы Э.-Э. Шмитта, поскольку дети рассматриваются именно с точки зрения их духовности и зрелости.

Ключевые слова: Франсуаза Дольто, Эрик-Эмманюэль Шмитт, психоанализ, малая проза, дети.